

กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

THE STRATEGIES FOR DEVELOPING THE LIFE SKILLS IN SCHOOLS UNDER ST.GABRIEL'S FOUNDATION THAILAND

สมพร คงวิมล¹,ดร.สมชาย เทพแสง²,ดร.สรภักศรณ์ ฉัตรกมลทัศน์³

Somporn kongvimon¹, Somchai Thepsaeng²,Sorapaksorn Chatkamonthat³

¹นิสิตการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ที่ปรึกษาหลัก หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบันของปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยเพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยและเพื่อประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็นตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย จำนวน 4 คน ตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยจำนวน 5 คนและตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ดำเนินการโดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย จำนวน 9 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียน

ในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ที่จำเป็นต่อการพัฒนาได้แก่ (1) ทักษะการตัดสินใจ และ (2) ทักษะการแก้ปัญหา วิธีการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนควรนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน โดยการจัดทำหลักสูตรเสริม และโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา

2. กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์การเสริมสร้างความตระหนักรู้ กลยุทธ์การเสริมสร้างการยอมรับ และกลยุทธ์การพัฒนาพฤติกรรมสู่การปฏิบัติ โดยกลยุทธ์แต่ละด้านมีการดำเนินการใน 2 ระดับ คือ 1) ระดับมูลนิธิ มี 3 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 3 โครงการ/กิจกรรม และ 2) ระดับโรงเรียน มี 3 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 5 โครงการ/กิจกรรม

3. กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย มีความเหมาะสมทุกระดับ

คำสำคัญ : กลยุทธ์, ทักษะชีวิต

Abstract

The purpose of the research were to study the problem of life skills in school under St. Gabriel's foundation Thailand, to develop strategies for developing the life skills in schools under St. Gabriel's foundation Thailand and to investigate the propriety of those strategies.

The research procedures were divided into 3 steps. Step 1: Studying on strategies setting, strategic development and developing the students in schools. Step 2: Setting strategies of life skills by synthesizing the related literature and interviewing the 5 experts. Step 3: Checking the proprietary of the strategies of life skills by organizing items of the 3 contents and making the evaluation form.

The results were as follows:

1. The highest problem of life skills in schools under St. Gabriel's foundation Thailand as following : 1) Decision-Making skill 2) Problem-Solving skill.
2. The strategies for developing the life skills in schools under St. Gabriel's foundation Thailand were divided into 3 aspects. They were the strategy of developing the awareness in St. Gabriel's foundation Thailand and in schools under St. Gabriel's foundation Thailand, the strategy of developing the accepted in St. Gabriel's foundation Thailand and in schools under St. Gabriel's foundation Thailand and the strategy of developing the capacities in St. Gabriel's foundation Thailand and in schools under St. Gabriel's foundation Thailand.
3. The strategies for developing the life skills in schools under St. Gabriel's foundation Thailand were proprietary accepted as in each aspect and in each level.

Key words : Strategy, Life Skill

บทนำ

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่กำลังเคลื่อนจากยุคของข้อมูลข่าวสาร ผ่านยุคสารสนเทศเข้าสู่ยุคสังคมใหม่โลกกำลังจะกลายเป็นแบนราบด้วยความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร [1] ความหลากหลายทาง

เชื้อชาติวัฒนธรรมการหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนที่บุคคลในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียนทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษานักเรียนของบุตรหลานตลอดจนการเผชิญสิ่งช่วยหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างรอบตัวก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัวปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจปัญหาสุขภาพปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกมปัญหายาเสพติดปัญหาทางเพศเป็นต้น โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดีเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จ ในชีวิตมีปัญหาทางอารมณ์จิตใจและมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย [2]

กรมสุขภาพจิตเผยคนไทยยุคใหม่ น่าห่วงเสี่ยงฆ่าตัวตาย ชี้อัตราปี 54 เพิ่มขึ้นจาก 5.9 เป็น 6.03 ต่อแสนประชากร ทะลุวัยรุ่นฆ่าตัวตายเฉลี่ย 170 คนต่อปี พบสถิติผูกคอตายมากที่สุด แนะนำปรึกษาคนรอบข้างระบายความเครียด เมื่อวันที่ 6 ก.ย. 55 นพ.ทวี ตั้งเสรี รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต สรุปว่าปัญหาการฆ่าตัวตายเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของสังคมไทย โดยแต่ละปีจะมีคนฆ่าตัวตายสำเร็จมากกว่า 3,500 คน และจากตัวเลขล่าสุดในปี 2554 มีคนไทยเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายถึง 3,873 คน เมื่อวิเคราะห์สถิติในแต่ละกลุ่มช่วงอายุ พบว่า วัยรุ่นไทยเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความห่วงใยเป็นพิเศษ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหาชีวิตและต้องปรับตัวในหลายๆ ด้าน ทั้งประสบการณ์ชีวิตยังไม่มากนัก อาจส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตตามมาด้วย [3] ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของพ่อแม่ไทยในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับพฤติกรรมและการศึกษาสำหรับเด็กไทยในสังคมปัจจุบัน พบว่าพฤติกรรมของเด็กสมัยนี้ที่พ่อแม่เป็นห่วงมากที่สุด 3 เรื่องหลักๆ คือ พฤติกรรมการแสดงออกที่ก้าวร้าว

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

รุนแรง (ร้อยละ 47) ความประพฤติทางเพศไม่เหมาะสม มี การเรียนรู้เรื่องเพศเร็วกว่าวัยอันควร (ร้อยละ 31) และการ ขาดความรับผิดชอบ ไม่สู้งาน หนักไม่เอาเบาไม่สู้ (ร้อยละ 24) สาเหตุหลักๆ ที่พ่อแม่คิดว่าเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ เด็กมีพฤติกรรมดังกล่าว คือ ความอ่อนแอของสถาบัน ครอบครัว (ร้อยละ 63) อาชีพพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก การ ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว ฐานะทางการเงินไม่ ครอบคลุมค่าใช้จ่าย และเหตุผลสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือ อิทธิพลจากสื่อต่างๆ รอบตัวเด็ก (ร้อยละ 53) ที่เป็น ตัวกระตุ้นให้เด็กอยากลอง อยากเลียนแบบพฤติกรรม ต่างๆ เพื่อให้ตัวเองได้บรรลุในสิ่งที่ต้องการ สถาบัน การศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน คือ โรงเรียนนั่นเองอย่างไรก็ตาม การที่โรงเรียนจะช่วยปลูกฝังใน เรื่องเหล่านี้ได้นั้นพ่อแม่ส่วนใหญ่คิดว่ารัฐบาลควรหันมาให้ ความสำคัญกับการศึกษา ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการ พัฒนาคุณภาพของครูและโรงเรียนให้มีศักยภาพเท่าเทียม กัน (ร้อยละ 56) ด้านเกณฑ์มาตรฐานการวัดผลทาง การศึกษาที่มีความเท่าเทียมกัน (ร้อยละ 53) และด้านแนว การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 22) ซึ่งต้องมีผู้ชี้แนะที่ดีเพื่อให้ เด็กได้รู้จักเลือกรับข้อมูลความรู้ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสมยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับผู้อำนวยการบ้าน

กาญจนาภิเษกที่ได้กล่าวไว้ว่าเด็กไทยอ่อนไหววิชาทักษะชีวิต ส่งผล ก้าวพลาดกระทำผิดก่อคดีอาชญากรรมมากขึ้น 41% ซึ่ง ต้นเหตุเกิดจากโรงเรียนไม่สอนวิชาชีวิตนอกห้องเรียน มุ่ง แต่สอบเอาคะแนน และจากสถิติเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาด กระทำผิดและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนระบุว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเด็กและเยาวชนทำความผิดมากขึ้นถึง 41% ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมากแม้ว่าหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมจะพยายามแก้ไข ฟื้นฟู บำบัดแต่ยังคงมี เยาวชนก่อคดีเพิ่มมากขึ้น

ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่ที่เรื้อรังมานานในสังคมไทย

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยเตรียมความพร้อม

ให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และ ร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต โดยมี เหตุผล 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ทักษะเหล่านี้แทบ ไม่ถูกบรรจุในหลักสูตรหรือถูกประเมินเลย ประการที่ 2 ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อนักเรียนทุกคนในวันนี้ ไม่ได้ จำกัดเฉพาะอภิชนบางกลุ่มประการที่ 3 เป็นการเตรียมความพร้อมสู่รั้ววิทยาลัย และสู่การทำงานเห็นว่า มีความจำเป็น ต่อความสำเร็จซึ่งเป็นการรวมเนื้อหาและทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เยาวชนพร้อมเผชิญกับโลกได้ดียิ่งขึ้น[4]

สำหรับการพัฒนาชีวิต ด้วยการศึกษา

การพัฒนาทักษะชีวิตจัดเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ปกครองครูอาจารย์จะต้องคำนึงถึงในการปลูกฝังและ ฝึกฝนให้นักเรียนมีพื้นฐานของทักษะชีวิตที่ดึงมาครบถ้วน ตามองค์ประกอบเพื่อมุ่งไปสู่จุดประสงค์ที่จะให้นักเรียน มี พื้นฐานของชีวิตในลักษณะมนุษย์ที่ดีมีปัญญาคุณภาพชีวิต ที่ดีเป็นความเก่งที่มีลักษณะการใช้ความคิดสติปัญญาและ ลักษณะของการทำงานที่เรียกว่าคิดเป็นคือการใช้ความคิด อย่างมีเหตุผลคิดเชื่อมโยงในความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆทำ ให้เกิดปัญญามีโลกทัศน์กว้างขวางที่สามารถสร้างความรู้ใหม่ ได้และการคิดเป็นยอมนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์เช่น การทำเป็นและการอยู่ร่วมกัน [5] การพัฒนาทักษะชีวิต จะต้องมีการวางแผนระยะยาว และจะต้องดำเนินการอย่าง มีกลยุทธ์ กล่าวคือ กลยุทธ์ หมายถึงกลยุทธ์ในการ ทำงาน กำหนดลำดับขั้นตอนของการกระทำให้มีความ ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ตระหนัก ถึงปัจจัยแทรกซ้อน มุ่งให้ สิ่งที่จะทำประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และสามารถ เอาชนะคู่แข่งขั้นได้ [6] นอกจากนี้ กลยุทธ์จึงเป็นทั้งการ สร้าง และการพัฒนาวิธีปฏิบัติ เพื่อระดมและจัดสรร ทรัพยากรให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ทำให้องค์กรประสบ ผลสำเร็จหรือล้มเหลว ช่วยรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลอง องค์กร และมีทั้งเป้าหมายระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาว [7]

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย จัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ โดยประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ปรัชญา นโยบาย ตามเจตนารมณ์ทางการศึกษา ของนักบุญหลุยส์ มารี เดอ มงฟอร์ตมีปรัชญาเป็นแนวทาง ในการวางแผน นโยบายของสถานศึกษา มุ่งพัฒนาบุคลากร และสถานศึกษา เน้นการส่งเสริมให้มีอิสรภาพภายใน การสร้างบรรยากาศ การเปิดรับและสัมผัสกับความจริง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสันติ และเมื่อนักเรียนจบการศึกษา จะต้องเป็นบุคคลที่บรรลุผลภาวะด้านกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และศาสนา ขอมรับตนเอง ด้านความสามารถพิเศษ และจิตจำกั๊ด มีความเข้าใจความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น

นอกจากนี้ มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตโดยกำหนดเป็นเป้าหมายหลักข้อที่ นักเรียนของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยที่อุดมภาพระดับ มาตรฐานสากล ในข้อที่ 1.5 มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในแผนยุทธศาสตร์มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2553-2558) ซึ่งมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย เป็นมูลนิธิที่จัดการศึกษา ให้กับเยาวชนในประเทศไทยมีโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 แห่ง ในปีการศึกษา 2554 มีนักเรียนใน ระดับขั้นพื้นฐาน จำนวน 45,097 คน รวมทั้งสิ้น 48,514 คน[9]

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า 1) นักเรียนขาดกระบวนการคิด 2) ไม่มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม 3) ไม่มีความสามารถในด้าน การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ และ 4) ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ และจากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ผู้อำนวยการ และครูแนะแนวโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ตำแหน่งละ 1 คน รวม 6 คน พบว่า ปัญหาด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่จำเป็นประกอบด้วย 1) ทักษะการ

ตัดสินใจ 2) ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม 3)

ทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทักษะการติดต่อสื่อสาร ซึ่งทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่เป็นปัญหาและมีความจำเป็น อย่างมาก สำหรับนักเรียน และจากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคาทอลิก จำนวน 5 คน พบว่า ทักษะชีวิต ที่ประกอบด้วยทักษะการตัดสินใจ ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจมีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน และสมควรได้รับการพัฒนาในด้านทักษะการตัดสินใจ ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสำหรับนักเรียน ดังนั้นจากการสัมภาษณ์ พบว่าทักษะชีวิตที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนา ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีช่วงอายุวัยรุ่นยังเป็นปัญหาสำคัญควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนา แต่ยังคงขาดกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตจากสถานศึกษาซึ่งมีคุณภาพไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการพัฒนาประเทศ ดังนั้นในฐานะผู้วิจัยดำรงตำแหน่งผู้บริหารของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรในวัยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามปรัชญาและแผนยุทธศาสตร์มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยระยะ 6 ปีจึงสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย โดยผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย เป็นต้นแบบที่จะขยายผลให้แก่สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบริบทใกล้เคียงในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นประเด็นคำถามสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นต่อไป ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิฯ ประธานคณะกรรมการฝ่ายการศึกษามูลนิธิฯ ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญ ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ และผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม และครูแนะแนว ของโรงเรียนรวม 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง [10]

ตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัย เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งข้อมูลต่างๆ และได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิของมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ประธานมูลนิธิฯ รองประธานมูลนิธิฯ ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญบางรัก ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี และผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 5 คน เพื่อกำหนดเป็นโครงร่างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้

สร้างแบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยความเห็นชอบของกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทแล้วจัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย จำนวน 9 คน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่ามูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย มีโรงเรียนในเครือมูลนิธิฯ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ มาตรฐานนโยบาย ตามเจตนารมณ์ทางการศึกษาของนักบุญหลุยส์ มารี เดอ มงฟอร์ต มีปรัชญาเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายของสถานศึกษา มุ่งพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษาเน้นการส่งเสริมให้มีอิสรภาพภายใน การสร้างบรรยากาศ การเปิดรับและสัมผัสกับความจริง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมอย่างสันติ และมีนโยบายทางการศึกษานั้นให้ผู้เรียนใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนาชาวปัญญา วิจารณ์อย่างมีหลักการ วิเคราะห์ และประเมินค่า พัฒนาหล่อหลอมจินตนาการ อารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาร่างกายและจิตใจ ด้วยกีฬา รักษาสุขภาพในการดำเนินชีวิต เพื่อจะได้รู้จักทั้งรับและให้ มีมนุษยสัมพันธ์มีความสากลและเมื่อนักเรียนจบการศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่บรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และศาสนา ขอมรับตนเอง ด้านความสามารถพิเศษและขีดจำกัด มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น

ปัญหาด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่จำเป็น ได้แก่

1) ทักษะการตัดสินใจ 2) ทักษะการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม 3) ทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทักษะการติดต่อสื่อสาร

การประชุมสัมมนา

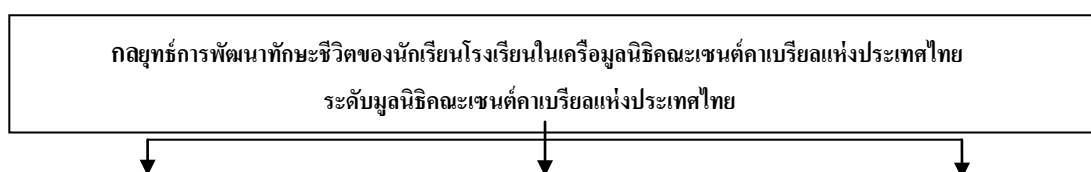
การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

แต่ทั้งนี้ปัญหา ทักษะชีวิตของนักเรียนที่จำเป็นต่อการพัฒนาได้แก่ 1) ทักษะการตัดสินใจ และ 2) ทักษะการแก้ปัญหา

วิธีการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคาทอลิก แสดงความคิดเห็นว่า ควรนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน โดยการจัดทำหลักสูตรเสริม และโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา

2. การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ประกอบด้วย 1) ระดับมูลนิธิ มี 3 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 3 โครงการ/กิจกรรม และ 2) ระดับโรงเรียน มี 3 กลยุทธ์หลัก 2 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 5 โครงการ/กิจกรรม โดยกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนแต่ละระดับ ประกอบด้วยด้าน ได้แก่ กลยุทธ์การเสริมสร้างความตระหนัก กลยุทธ์การเสริมสร้างการยอมรับ และกลยุทธ์การพัฒนาพฤติกรรม ผู้การปฏิบัติ เสนอไว้ในภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ภาพประกอบกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ระดับมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

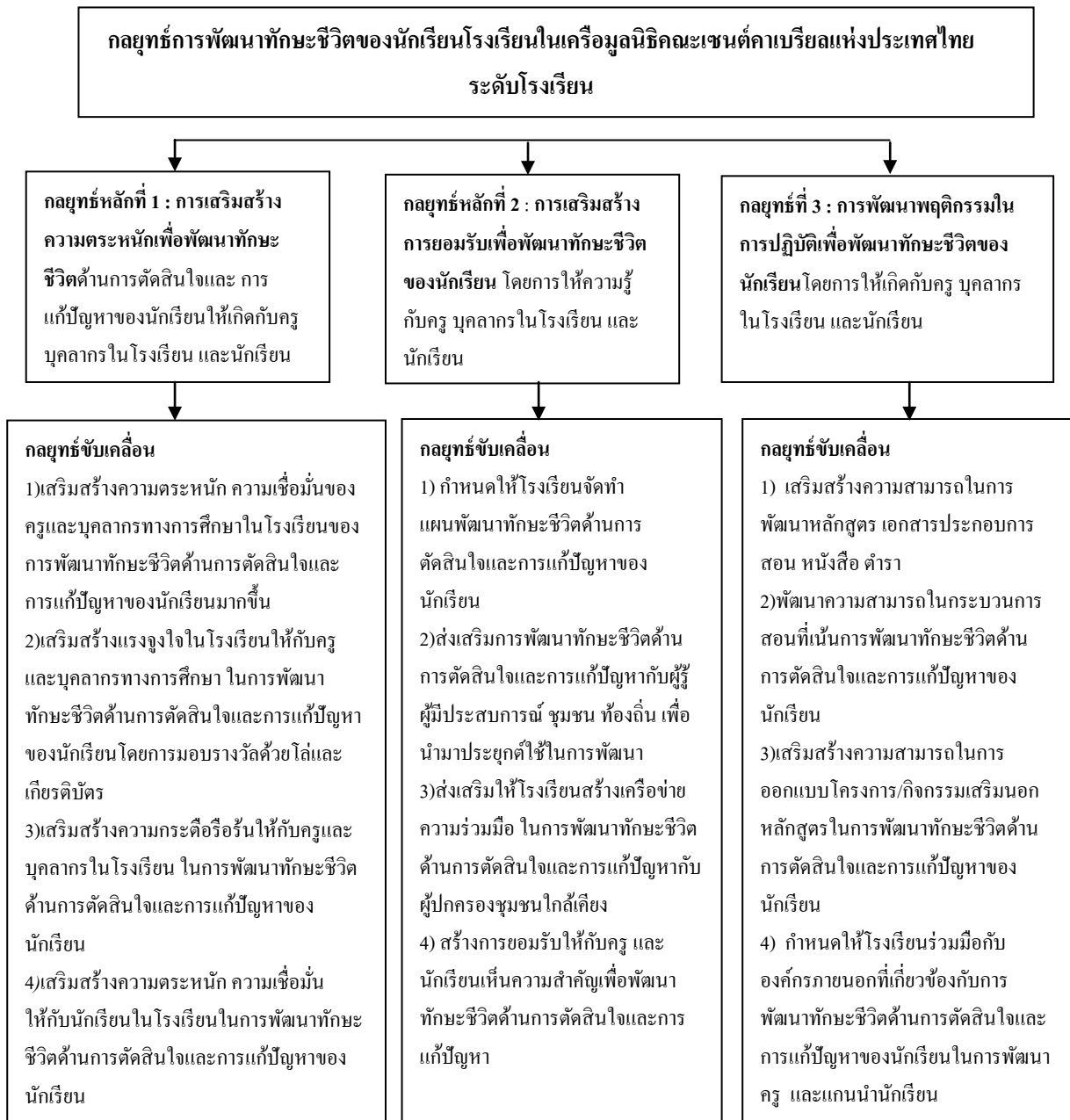

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

การบริหารการศึกษาาระดับชาติครั้งที่ 1

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยระดับโรงเรียน

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า มีความเหมาะสมทุกระดับ
การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้
1. สภาพปัญหาด้านทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า ปัญหาด้านทักษะชีวิตที่จำเป็นต้องการพัฒนา ได้แก่ (1) ทักษะการตัดสินใจและ (2) ทักษะการแก้ปัญหาและวิธีการพัฒนา

ทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนควรนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน โดยการจัดทำหลักสูตรเสริม และโครงการ/กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา ทั้งนี้เนื่องมาจากคุณลักษณะเชลล์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ได้กำหนดนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553 โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 6 ปี (2553-2558) โดยเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพระดับสากลตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “คุณลักษณะเชลล์คาเบรียลแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล อยู่ร่วมและรับใช้สังคมตามเจตนารมณ์นักบุญหลุยส์ มารีย์ เดอ มงฟอร์ด” และได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนด้านทักษะชีวิตในเป้าหมายที่ 1 คือ นักเรียนของโรงเรียนในเครือคุณลักษณะเชลล์คาเบรียลแห่งประเทศไทยมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล โดยมีเป้าหมายรอง ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสารระดับสากล ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีความเมตตา กรุณา (Compassion) มีจริยธรรม (Ethic) มีสมรรถนะ (Competent) ทั้งวิชาการ และวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม Engaged Citizens) และสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับในศาสนา วัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสิทธิของมนุษย์(๒) โรงเรียนในเครือคุณลักษณะเชลล์คาเบรียลแห่งประเทศไทยจึงควรพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในด้านทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา และสร้างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมชาย เทพแสง [7] ที่กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์เป็นทั้งการสร้างและการพัฒนาวิธีปฏิบัติ เพื่อระดมและจัดสรรทรัพยากรให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้

2. การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิต

ของนักเรียนโรงเรียนในเครือคุณลักษณะเชลล์คาเบรียลแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ประกอบด้วย 1) ระดับมูลนิธิ มี 3 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 3 โครงการ/กิจกรรม และ 2) ระดับโรงเรียน มี 3 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 5 โครงการ/กิจกรรม กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนแต่ละระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์การเสริมสร้างความตระหนัก กลยุทธ์การเสริมสร้างการยอมรับ และกลยุทธ์การพัฒนาพฤติกรรม ผู้การปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับ ชีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีไพโรจน์ [11] ที่ได้ให้ทัศนะว่ากลยุทธ์ทางการจัดการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ กลยุทธ์ระดับองค์กร ได้แก่ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร และกลยุทธ์ระดับแผนงาน ได้แก่ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในภารกิจด้านการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ ฟอร์ด (Ford) [12] ที่ได้อธิบายไว้ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อให้สามารถแสดงให้เห็นสมรรถนะของบุคลากรได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ความสามารถหรือทักษะ (Skills) คุณลักษณะ (Attributes) บุคลิกภาพ (Personality) ค่านิยม (Values) และวัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) สำหรับวีแลน และ ฮังเกอร์ (Wheelen; & Hunger) [13] ได้อธิบายการกำหนดกลยุทธ์ว่าเป็นการกำหนดแผนระยะยาวในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพที่มีต่อโอกาสและภัยคุกคาม ในแง่ของจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร รวมถึงการกำหนดภารกิจ กำหนดวัตถุประสงค์ พัฒนากลยุทธ์ และกำหนดนโยบาย และในเรื่องนี้ เสริมศักดิ์ วิชาลาภ [๑๔] ได้ให้ทัศนะไว้ว่าการที่จะได้เปรียบในการแข่งขันยุคการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรองค์กร และทรัพยากรทางกายภาพแล้วองค์กรต้องมีกลยุทธ์ในการทำงาน หรือวิธีการทำงานที่แยกต่างหาก อีกทั้งต้องเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับตนเอง และสอดคล้องกับองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ

3. การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิ คณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการพิจารณา กลยุทธ์หัตถการแก้ปัญหา ของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิ กลยุทธ์ขับเคลื่อน และโครงการ/กิจกรรม ทั้ง 2 ระดับ ตามโครงสร้างการพัฒนากลยุทธ์ โดยรวมมีความเหมาะสม ทุกระดับ สอดคล้องกับกมลทิพย์ ทองกำแหง [14] ศึกษาเกี่ยวกับ กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มี 3 กลยุทธ์ คือ (1) กลยุทธ์การนำตนเอง (2) กลยุทธ์การนำผู้อื่น และ (3) กลยุทธ์การนำองค์กร และ ได้รับการประเมินว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ดังนี้

1. มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยควรมี การกำหนดนโยบายการส่งเสริม และสนับสนุนให้ โรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องทักษะชีวิตในด้านอื่นๆ และจัดทำโครงการ/กิจกรรม พัฒนาศักยภาพในการเขียน ตำรา หนังสือ และงานวิจัย
2. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูในโรงเรียน พัฒนาในแผนการจัดการการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการ พัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
3. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนควรเสริมสร้าง ความสามารถในการเขียนบทความวิชาการ หนังสือ ตำรา และเอกสารประกอบการสอนในการพัฒนาทักษะชีวิตของ นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน โรงเรียนในสังกัดอื่น อาทิเช่นสังกัดกรุงเทพมหานครและ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้ กับโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่ง ประเทศไทยบางแห่งในลักษณะของการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นว่ากลยุทธ์หลัก

และกลยุทธ์ขับเคลื่อน ช่วยทำให้ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ

คณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559). กรุงเทพฯ:พริกหวานกราฟฟิค.
- [2] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). การเสริมสร “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- [3] ไทยรัฐออนไลน์. 6 ก.ย. 2555.
- [4] James Bellanca & Ron Brandt. (2554). ทักษะ แห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. แปลโดย วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส์ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- [5] กรมสุขภาพจิต. (2543). คู่มือการจัดกิจกรรม เพื่อ เสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กด้อยโอกาส. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- [6] เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2556). กลยุทธ์/ยุทธศาสตร์. (เอกสารประกอบการสอน). นครราชสีมา : ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- [7] สมชาย เทพแสง. (2554). กลยุทธ์ของผู้นำ การศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- [8] มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. (2537). คู่มือการบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิ คณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

- [9] มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย.
(2553). แผนยุทธศาสตร์มูลนิธิคณะ
เซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยระยะ 6 ปี
(พ.ศ. 2553-2558). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- [10] Babbie, Earl. (2007). The Practice of Social
Research. 11th ed. Belmont: Thomson
Wadsworth.
- [11] ชีระ รุญเจริญ และ วาสนา ศรีไพโรจน์. (2554).
กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการ
เรียนรู้. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- [12] Ford, Danald J. (1999). Bottom-Line Training.
Houston, Texas : Gulf Publishing Company.
- [13] Wheelen, T.L. & Hunger, J.D. (2012).
Strategic Management and Business Policy.
13th ed. Upper Saddle River, N.J.: Pearson.
- [14] กมลทิพย์ ทองคำแหง.(2554). กลยุทธ์การพัฒนาระ
ผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน.
วิทยานิพนธ์ ค.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเอกสาร

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาในระดับชาติครั้งที่ 1